

DÉLMAGYARORSZÁG

VILÁG PROLETÁRIJAI EGYESÜLJETEK!

79. évfolyam, 44. szám
1989. február 21., kedd

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 101 forint
Ára: 4,30 forint

Az MSZMP Központi Bizottságának ülése

A tanácskozást ma folytatják

Kádár János elnökletével hétfőn délelőtt 9 órakor — Jászai Mari téri székházában — összeült a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága.

Az ülést megnyitotta Kádár János saját egészségi állapotával kapcsolatban elmondotta: orvosi ellenőrzés mellett fokozatosan bekapcsolódhat a munkába, bár kézműtétjét még utókezelés követi. Igaz, egy ideig nem

tudott részt venni a Központi Bizottság munkájában, de kijelenti: a májusi pártértekezlet határozatait tartja magát minden vonatkozásban, s a testület minden döntését kötelező érvényűnek tekinti magára nézve.

A Központi Bizottság ezt követően döntött az ülés napirendjéről:

1. Tájékoztató az új alkotmány koncepciójáról — előadó: Fejti György;

2. A párt agrárpolitikájának megvitatása — előadó: Iványi Pál;

3. A városi és a megyei pártértekezletek, illetve pártbizottsági ülések főbb tapasztalatairól készített jelentés megvitatása — előadó: Lukács János;

4. Személyi kérdések.
Ezután Fejti György, az MSZMP KB titkára tartotta meg előadói beszédét.

Fejti György előadói beszéde

Bevezetőben hangsúlyozta: hosszas szakmai-tudományos előkészítő munka után készült el az alkotmány szabályozási koncepciója. Utalt az alkotmányozó munka egyik nagy dilemmájára, az egészséges és a résznek a viszonyára, összhangjára, majd leszögezte: a munka további menetében egy sor kérdésre, önálló napirendi formában még vissza kell térni.

Felvetődött, hogy milyen legyen az alkotmány viszonya a magyar és a nemzetközi, ezen belül is főleg az európai alkotmányfejlődéshez. Az 1949-es alkotmány bizonyos értelemben szakítást jelentett az ezérvényes magyar államiságnak — és főleg a magyar alkotmányjogi fejlődésnek — a tradícióval, mind pedig a polgári alkotmányjog egy sor, azóta is időtállóan bizonyult alapelveivel és tételével. Az a javaslatunk, hogy ezt a megszakítottágot meg kellene szüntetni. Ezért az alapkonceptió épít a magyar jogtörténet és állam-szervezet értékeire, így például az államiság szerepére a nemzet fennmaradásában, valamint az önkormányzati alapelvre. De épít a polgári alkotmányjog progresszív vonulatára is. Például a hatalmi ágak megosztásának nagyon fontos elvét következtesen végigvezeti, amikor az államszervezet koncepcióját rögzíti. És ugyan-csak ezekből a hagyományokból építkezve, a korábbi lényegesen nagyobb teret szentel az emberi és állampolgári jogoknak, szabadságjogoknak.

Az ezérvényes magyar államiság és a jogfolytonosság tükrözését mindenekelőtt a preambulumban szeretnénk megoldani. Ugyanakkor fel kell lépünk egy újabbkeletű diszkontinuitás veszélyével szemben. Ma forgalomban vannak olyan nézetek, amelyek az 1948-49. utáni időszakot kívánják szakítani, és ennek a kiiktatását szorgalmazzák. Ez mind politikailag, mind törvényileg teljes mértékben elfogadhatatlan — hangsúlyozta, s felhívta a figyelmet egy egyelőre csak szűk körben jelentkező, de figyelemre méltó aggodalomra, hogy az alkotmány-előkészítés során nem áll-e fenn egy csendes polgári restauráció veszélye. Ilyen veszélyektől én nem tartok — tette hozzá, bár kétségtelenül léteznek olyan nézetek, amelyek úgy fogalmazzák meg, hogy a szocializmusnak nincs jogi tartalma, ezért ezt a fogalmat mellőzni kellene az alkotmányból. Forgalomban vannak olyan né-

zetek is, hogy a társadalmi, gazdasági, politikai berendezésről szóló tételrendszer valamiféle sztálini koncepció kövülete, amit szintén ki kellene hagyni az alkotmányozási folyamatból. Ezekkel a nézetekkel vitába kell és lehet szállni. Egyértelművé kell tennünk, hogy az új alkotmánynak Magyarországot minden kétséget kizáróan szabad, demokratikus és szocialista államként kell definiálnia. Az ezzel összefüggő elveket és alapértékeket pedig a társadalmi, politikai gazdasági rendről szóló fejezetben lehet majd összefoglalni.

Ennek a koncepciónak jelenleg nem ez a fejezet a legerősebb része, de ezért talán nem annyira a jogalkotókat illeti a szemrehányás, mind inkább a politikatudományt, vagy az ideológiát, hiszen ezeknek a — számunkra a szocializmust jelentő — alapértékeknek a teljes körű megfogalmazása várat még magára. Ugyanakkor el kell kerülni egy másik, szintén végtelennek tekinthető igény követését, hogy az alkotmány a szocializmus koncepciójának valamilyen normatív meghatározását adja. Csak olyan alapértékeket kell és lehet rögzíteni majd, mint a közösségi tulajdon meghatározó szerepe, a társadalmi igazságosság az elosztásban, az esélykülönbségek mérséklése, vagy a társadalmi szolidaritás. Arra kell törekednünk, hogy egy demokratikus, a közvetlen és a képviselői demokrácián, illetve az önkormányzati elven alapuló intézményi struktúrát rögzítsen az alaptörvény, s az emberi és állampolgári jogoknak, a teljes és kifejlesztett katalógusát tartalmazza. Az alkotmány egészének kell tehát világossá tennie a szocialista fejlődés karakterét, és nem egy meghatározott blokkon belül kell a szocializmus definícióját adnia.

A továbbiakban kifejtette: világossá kell tennünk, hogy az alkotmányozás a népszuverenitás legfőbb letéteményesének, az Országgyűlésnek az illetékessége. El kell határolódnunk a Parlamentnek, illetve az illetékes kormányzati szerveknek a legitimitását és kompetenciáját kétségsbe vonó törekvésektől. Az alkotmánytervezetet a jelenlegi Parlamentnek kell megtárgyalnia és elfogadnia, amennyiben ez ebben a parlamenti ciklusban elkészíthető. Ugyanakkor fontos lenne — és ajánlja is a Központi Bizottság —, hogy az alkotmány végső szövegét népszavazás erősítse meg.

Az 1985-ös parlamenti választások óta egy sor olyan politikai mozgás indult meg az országban, amely ma nem rendelkezik teljes körűen parlamenti képviselővel — emlékeztetett a KB-titkára. Baj lenne az alkotmány-előkészítésből bármiféle, a társadalomban meglévő és bázissal rendelkező csoportot kihagyni. Ezért nagyon határozottan annak a törekvésnek kell érvényre jutnia, hogy szinte a szó szoros értelmében minden egyes állampolgár és az állampolgárok különböző csoportjai számára is hozzáférhető legyen mind az alkotmány-koncepció jelenlegi szövege, mind a már kodifikált alkotmány-szöveg. Meg kell találni azokat a csatornákat is, amelyeken át a társadalomban megfogalmazott vélemények eljuthatnak az alkotmánnyal foglalkozó bizottságokhoz és szervezetekhez. Az alkotmány-előkészítő munkát tehát a lehető legnagyobb nyitottság és a legszélesebb nyilvánosság mellett javasoljuk végezni.

Az az elképzelés, hogy a szabályozási koncepciót még az Országgyűlés előtt hozza nyilvánosságra teljes terjedelmében a Magyar Hírlap. Ezt követően elkezdődne a szabályozás koncepciójáról a széles körű vita. Egyetlen állampolgárt sem kell kizárni ebből a munkából, ugyanakkor vissza kell utasítani bármelyik csoportnak azt az igényét, hogy az egész társadalom nevében szóljon. Van tehát remény arra, hogy az alkotmányozás a közmegegyezésnek, a konszenzusteremtésnek a lehetőségét is magában foglalja. Nyilvánvaló azonban is, hogy az előkészítés során nagyon kemény politikai vitákra is fel kell készülnünk, s erre kondicionálnunk kell a pártszervezeteket.

Fejti György ezt követően néhány alkotmányfejezethez mondott szóbeli kiegészítést. A társadalmi-politikai-gazdasági renddel összefüggő fejezettel kapcsolatban kijelentette: az államhatalom eredetéről alapelvként rögzíteni a népfeltség elvét. Vagyis azt, hogy minden hatalom kizárólagos forrása és birtokosa a nép, amely ezt a hatalmat részben közvetlenül, például a népszavazás vagy a népi kezdeményezés intézménye révén, részben pedig az államszervezet útján gyakorolja. Az államhatalom gyakorlásának elveként indokolt rögzíteni a hatalmi ágak elválasztásának az elvét. Ennek értelmében a különböző hatalmi ágak — így az Országgyűlés,

a köztársasági elnök, a Minisztertanács, a közigazgatási végrehajtó hatalom, az Alkotmánybíróság, a bírósági szervezet, és a helyi önkormányzat — külön-külön önálló hatalmi ágat képeznek, jól definiált és a korábbiaknál lényegesen pontosabban meghatározott feladatokkal és egymás kölcsönös korlátaikkal is működnek. Ennek az érvényesüléséhez azonban ki kell mondani a különböző hatalmi ágak közötti hatáskör-elvonás tilalmának az elvét.

Az állam és a társadalom kapcsolatáról szóló fejezet-részen célszerű alapvető elvként deklarálni, hogy a társadalom tagjainak az önkormányzat alakításához való joga nem korlátozható. Meghatározó jelentőségű tétel a jogegyenlőség is, amely magában hordozza a törvény előtti egyenlőséget, az előnyös és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, valamint a tulajdonformák tekintetében a szektorsemlegesség elvét. Indokolt rögzíteni, hogy a társadalom célja és az állam feladata az esélykülönbségek mérséklése, és hogy ennek érdekében az államnak megkülönböztetett figyelmet kell fordítania a hátrányos helyzetű csoportok, személyek támogatására, az elmaradott térségek fejlesztésére.

Itt kell kimondani a rendeltetésszerű joggyakorlás elvét: mind az államnak, mind az állampolgároknak tilos a joggal való visszaélés. A jogokat mindenki csak a társadalmi és az egyéni érdekek összhangjának biztosítása mellett gyakorolhatja. E fejezet fontos tétele lesz az államforma definíciója és meghatározása. Az előkészítő munka során arra a következtetésre jutottunk, hogy erre nincs jobb meghatározás, mint a népköztársaság; Magyarországon nagyon fontos, valós értékeket jelent ez a kifejezés. Ezért olyan időszakban, amikor a népfeltség elvét a maga rangjára kívánjuk emelni, ennek a jelzőnek a kiiktatása különösen indokolatlan lenne, csakúgy, mint új jelzők elhelyezése a köztársaság fogalma elé. Az olyan jelzők, mint demokratikus köztársaság, népi demokratikus köztársaság, vagy szocialista köztársaság, nem fednek pontosan társadalmunk mai, valóságos állapotát. Ezért az a javaslatunk, hogy az 1949-es alkotmányban rögzített államformát — a népköztársaságot — vegyük át az új alkotmányba.

Politikailag fontos és érzékeny része lesz ennek a fejezetnek a politikai rend-

Politika és ifjúság

Tanácskozott a városi pártbizottság

Tegnap, hétfőn délután a városi pártbizottságban ülésezett az MSZMP Szeged Városi Bizottsága. A tanácskozáson — amelyet Schmidt József titkár vezetett — a testület Révész Mihály munkacsoport-vezető előterjesztését követően megvitatta az ifjúság körében végzett politikai munka feladatait összefoglaló javaslatot. E napirendi pont megtárgyalásán a pártbizottsági tagok és állandó meghívottak mellett részt vettek a KISZ városi bizottságának tagjai is. Ezt követően az MSZMP Szeged Városi Bizottságának 1989. évi és a végrehajtó bizottság idejéig első félévi üléstervét vitatták meg Oláh Miklós titkár előterjesztésében a testület tagjai, majd Bessenyei Zsolt tartott tájékoztatót Szeged város és környéke gazdasági egységeinek 1988. évi munkájáról.

gyakorol befolyást. Ezt érzékeltek a számok is. Amíg 1986-ban 372 harminc éven aluli kérte felvételét a pártba, addig 1988-ban mindössze 90-en, 1986-ban mindössze 15, '88-ban viszont már 127 fiatal került ki a pártból kilépés és törlés miatt.

Az alternatív szervezetek befolyása számszerűsége értékelve egyelőre csekély, de aktivitásuk jelentős és tendenciájában növekvő. A KISZ, mint a párt ifjúsági szervezete, politikai és szervezeti válságban van. Hatása a fiatalokra alig érzékelhető. Ma erőteljes politikai versenyt kell vívni az ifjúsággal — olvasható az előterjesztésben, amely így folytatódik: mindez megköveteli, hogy nagyon pontosan és komoly felelősséggel fogalmazzuk meg a hosszabb távú stratégiai célokat, de azokat a feladatokat is, amelyeket a jelenlegi körülmények között megvalósíthatunk. Az ifjúság helyzetének tényleges és valószínű felmérése és javítására az elkövetkező egy-két évben különösen az oktatás, a családalapítás, az önálló otthonteremtés, lakáshoz jutás, a munkába állás, a munkahelyhez jutás területeire kell koncentrált figyelmet és erőforrásokat fordítani, hangsúlyozva, hogy ezek a problémák kizárólag konkrétan kezelhetők. E kérdéseket a párt nem oldhatja meg, de mint politikai pártunk nem is ez a feladata. Feladata viszont, hogy ösztönözze és kísérelje figyelemmel új intézményi struktúrák kiépítését és hatékony működését.

Ezekre az elvekre támaszkodva az ifjúság körében végzett politikai munka aktuális feladatait a következőkben fogalmazzuk meg a javaslat előterjesztője: valószínűsítőleg az ifjúság politikai aktivitásának kereteinek kialakítása, ennek érdekében az ifjúság különböző rétegeivel folytatott párbeszédet és vitát, törekedve az emberek megnyerésére, keresve és támogatva a tehetséges fiatalokat. A pártszervek munkájában a személyesség, az őszinteség, az adott szűk hitele domináns. Létre kell hozni a pártbizottság mellett működő ifjúsági konzultatív testületet, amely nyilvánosságot biztosít a fiatal párt- és KISZ-tagoknak, hogy érdekeiket a pártbizottság munkájában megjelenítsék és érvényesítsék. Támogatni kell a KISZ önálló politikai platformon alapuló tevékenységét minden szinten, s ehhez igény szerint segítséget kell nyújtani. A városi pártbizottság kezdeményezzen és folytasson párbeszédet és vitát az alternatív ifjúsági szervezeteivel, politikai kérdésekben, kezdeményezze és javasolja városi érdekegyeztető fórum létrehozását tanácsai feladatkörében, kísérelje figyelemmel a városban működő tudományos műhelyek társadalm-

A mai helyzetet elemezve így fogalmaz az anyag: az objektív körülmények mellett elsősorban a párt szubjektív hibái vezettek odáig, hogy ma az ifjúság és a párt viszonyát Szegeden is a kiábrándultságban, az elfordulásban teteszt ölt a válság jellemzi. Az egyre nehezebb életfeltételek motiválta szembenállást a gyakorlatban megkésztették az ügynevezett szegedi botrányok, egyes vezetők erkölcsstelen és etikátlan magatartása, haragszó életszemlélete. Politikai tapasztalatokon nyugvó becsülés alapján a párt a nem párttag fiataloknak csupán elenyésző százalékára

(Folytatás a 2. oldalon.)

(Folytatás a 3. oldalon.)